

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

— List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—.

Naša država.

Izid svetovne vojne je obličje srednje Evrope docela spremenil. Mirovna pogodba je strla štiristoletno tradicijo avstro-ogrske monarhije pod habsburškim žezlom in določila delom tedanjega zavedno centraliziranega srednjeevropskega gospodarstva čisto nova pota. Na razvalinah nekdanje tako mogočne avstro-ogrske monarhije so nastale nove države z lastno upravo in ustavo. Kako globoko je koreninila štiristoletna tradicija s svojimi dobrimi in slabimi lastnostmi v narodih nekdanje monarhije, kaže dejstvo, da se imajo vse nasledstvene države že desetletje in več boriti za to, da ustvarijo v svojem ljudstvu smisel za novo državo in interes za njen dobrobit. V Avstriji še obstoja „kaisertreue Volkspartei“ in z mislijo upostavitve monarhije se bavijo še širši in merodajnejši politični avstrijski krogi, v Ogrski imajo veliko besedo legitimisti, to so pristaši misli upostavitve ogrskega kraljestva. Tej težkoči, ki je zasidrana globoko v duši, se pridruži še druga, ki je gospodarskega značaja. Kot ljudstvu v svojem mišljenju se je bilo tudi gospodarstvu treba prilagoditi novemu položaju in novim razmeram, če je hotelo ostati življenja zmožno. Medtem ko je prva težkoča bolj duševnega in tako vzgojnega značaja, je rešitev druge zavisna od danih razmer in obstoječih sredstev.

Tudi naša država se ima v povojnem času preusmeritve državne misli in narodnega gospodarstva sila boriti z velikimi težkočami. Vsepovsod je obdana od visokih carinskih zidov; kljub svoji dobro razviti industriji ne more najti stalnega in dobrega kupca, ker si sosednje države skušajo ustvariti lastno industrijo in se tako osamosvojiti; kljub naprednemu poljedelstvu in živinoreji le težko tekmuje na svetovnem trgu s pridelki ostalih držav in ji je treba celo zaščite pred inozemskim cenejšim blagom na njenem domačem trgu. Kar preči evropskim državam od Amerike, da jih ta gospodarsko kratkomalo uniči, isto se vrši v manjši meri v Avstriji v njenem gospodarskem boju s sosednjimi državami. Ravno zato pa raste v naši državi davek v stalni meri in nevarnost obstoja, da doseže višino, ki bo uničila vse gospodarstvo; zato se množijo socialne dajatve, da ječita delodajalec in delojemalec. In tak je gospodarski zakon, da raste z davki in ostalimi socialnimi obveznostmi tudi cena blagu. Visoka blagovna cena pa onemogoča naši trgovini vsako tekmovanje na mednarodnem trgu. V času take krize seveda ne preostaja zveznemu kanclerju ničesar drugega kot pa pot k velesilam po posojila.

Čudno, zakaj da je usoda izbrala za to ravno našo državo. Medtem, ko mi živimo, si je sosednja Nemčija po vojni gospodarsko že močno opomogla; njena industrija dela s polno paro, njena trgovina pridobiva zopet svetovni trg; zaupanje sosedov do nje raste; na račun tega zaupanja je dosegla izpraznitev Porenja in računa na srečen izid glasovanja v saarskem ozemlju. Težje se godi Ogrski. Čehoslovaška si je gospodarsko zelo opomogla; njena industrija uspeva. Jugoslavija se kot edina država v srednji Evropi lahko ponaša z aktivno trgovsko bilanco. Le edino gospodarski izgledi naše države niso baš sijajni. Na vzhodu in jugu se kuje nova gospodarska antanta kot izpopolnitev politične male antante. Ta hoče s svojimi agrarnimi pridelki polaviti ves srednjeevropski trg in bo dovoljevala uvoz industrijskih izdelkov iz inozemstva le proti minimalni ali nobeni uvozni carini svojih agrarnih pridelkov v inozemstvo. Zdi se, da je misel podonavske konfederacije (zveze podonavskih držav) zaživela v novi obliki. Morda gledamo prav, da

se v isti smeri odpirajo tudi zunanji politiki naše države in našemu narodnemu gospodarstvu novi in boljši izgledi obstoja. Narodnemu gospodarstvu seve samo, v kolikor njegove interese lahko istovetimo z interesi industrije.

Notranji položaj naše države kaže v zadnjem času nekaj prehod iz povojnega revolucionarniškega v zdravejši in normalnejši razvoj. Zdi se, da smo dospeli iz povojnih homatij in nejasnosti in preko njim sledečega radikali: ma obeh v pojmovanju države si nasprotnih zastopnikov do dobe, ko se bo dalo trezni razsodbi več prostora. Naloga, da se prilagodi tudi ljudstvo novim razmeram in novi državi, je najmanj enako važna, če ne važnejša od gospodarske naloge. Ljudstvu je treba na mesto monarhije in cesarja novega in jasnega pojmovanja države, ki se imenuje republika. Republika je po našem vlada ljudstva. Seveda ne sme biti beseda „republika“ nikdar samo igrača nekaterim, dočim v resnici prevladuje v državi še izza monarhije dobro znana okostenela birokracija. Če so za časa monarhije gledali naši stari očetje k državnemu uradniku kot k edino zveličavni in edino merodajni osebi, kateri je podvrženo, mora in sme misliti rod v mladi republiki, da je državni uradnik, bodisi višji ali nižji, tisti, ki služi ljudstvu. Nepregledno polje se odpira tod vsem, ki so nasprotniki birokratizma in hočejo služiti ljudstvu. Dejstvo je nadalje, da imajo pri ureditvi naših notranjih razmer besedo tudi možje-nepolitiki. Od razsodnosti merodajnih oseb zavisni nadaljni razvoj.

Razmerje slovenske manjšine na Koroškem do večinskega nemškega naroda pa je danes zamotano kot nikdar poprej. Preko predloga kulturne avtonomije in preko od Nemcev sprejetih in nato od njih zopet zavrženih točk, ki naj bi uglasile pot k zopetnim pogajanjem je dospelo vprašanje naše manjšine in njenega odnosa do večinskega naroda, ki je nositelj državne misli, na popolnoma mrtvo točko. Na nemški strani tudi ni niti najmanjšega prizadevanja za rešitev manjšinskega vprašanja. Ja, danes so celo že možni slučaj, da se izigravata poslanca, ki pripadata izrazito nemški stranki, ki je prva protestirala proti predlogu kulturne avtonomije, katerega so prinesle nemške stranke, po potrebi za zastopnika Slovencev.

Trdno se nadejamo, da bodo morali Nemci v Avstriji pri ureditvi notranjepolitičnih razmer priti zopet do vprašanja svojih manjšin in njihovega odnosa do večinskega naroda. Če bodo govorili tedaj možje, ki bodo nositelji prave državne misli, zna priti končnoveljavna rešitev tudi ljudstvu našemu, ki bi bila samo v blagor naši državi. Kako naj sicer to ljudstvo ljubi svojo očetnjo, če pa se mu krati najelementarnejša pravica v šolah in drugod? Kako naj iz srca poje državno himno, če pa ga prezira:

Sei geseget ohne Ende,
Deutsche Heimat, wunderhold!
Freundlich schmücken dein Gelände
Tannengrün und Ährengold.
Deutsche Arbeit, ernst und ehrlich!
Deutsche Liebe, zart und weich,
Vaterland, wie bist du herrlich!
Gott mit dir, mein Österreich!

Koroški Slovenci in Rim.

Od posebne strani smo sprejeli in objavljamo nekrajšano:

K božičnim praznikom m. l. je izšel v Rimu svetovni katoliški zemljevid v svoji drugi izdaji. Ta zemljevid je res svetovni, ker prinaša obseg kraljestva božjega na zemlji, kraljestva božjega, čigar glavno mesto je Rim in čigar

dežele so posamezne škofije. Cerkev obsega vse narode in vse jezike sveta. Torej tudi koroške Slovence.

Prvi svetovni zemljevid ali atlas sv. katoliške Cerkve je izšel leta 1913. Nosil je ime „Orbis terrarum catholicus, to je: Ves katoliški svet. Zaradi svetovne vojne pa, ki je onemogočila pristo in svobodno prodajanje atlasa, se je moglo tedaj razpečati samo malo komadov. Svetovna vojna je prenovila obličje zemlje in meje škofij in tako je postala potreba po novem katoliškem atlasu.

Obenem pa je zasedel rimsko stolico papež Pij XI., sedanji sv. oče, ki je preuredil in mogočno razširil vse katoliške misijone in se zato imenuje misijonski papež. Ko je pred petimi leti priredil v Vatikanu svetovno razstavo katoliških misijonov, se je obenem pojavila potreba po novi izdaji svetovnega atlasa vesoljne katoliške cerkve.

Tako je izšla druga izdaja in sicer v štirih jezikih: v laškem, francoskem, španskem in nemškem. Delo je monumentalno. Atlas kupujejo seveda predvsem države, mesta, knjigarne, državni in deželni zbori in seveda oficijelno tudi vse škofije sveta.

Narodi vsake škofije so označeni z različno barvo in izraženi v svojem številu. Podatki o posameznih škofijah so podale škofijske pisarne, tako tudi natančno statistiko glede vere in jezika.

Ta statistika bo za rimsko stolico merodajna pri nastavljanju novih škofov, opatov, korarjev, kanclerjev, semeniških profesorjev in drugih cerkvenih dostojanstvenikov. Novo kanonično pravo zahteva namreč od dušnega pastirja, da zna jezik svojih župljanov.

In kaj pove ta svetovni cerkveni atlas o naši škofiji in o nas koroških Slovencih? V oddelku „Oesterreich-Ungarn und die Nachfolgestaaten“ beremo na strani 21 sledeče o naši krški škofiji: Die Bevölkerung ist jetzt fast durchwegs deutsch, da die meisten fremdsprachigen Gebiete nach dem Weltkrieg abgetrennt wurden. Prebivalstvo je skoro povsem nemško, ker so bili vsi tujejezični okraji po svetovni vojni odcepljeni.

Torej kaj dvojna žalitev: prvič smo „fremdsprachig“ in drugič z enim stavkom črtani. Pozabili so, da smo vsikdar odkrito prizvali svoja katoliška načela od časov protestantizma v naši deželi pa do danes v dobi katoliške akcije, pozabili, da nas je v deželi še 80.000!

In kdo je priredil ta veseljni cerkveni atlas? Imenuje se p. Karl Streit, bivši nemški koroški župnik, ki je leta 1925 župnikoval ob Osojskem jezeru, isti, ki je pred glasovanjem skupno z dr. Wuttejem izdal vsaj še nekoliko pravični zemljevid krške škofije. Morda so naredile nanj tak utis plebiscitne procesije v Osoje, kjer se je molilo za nedeljeno Koroško, morda so ga dobili v roke ozkosrčneži?!

Značilno je, da zavračajo šovinistične izjave Streitove v atlasu tudi pametni Nemci. Hermann Krose S. J. jo označi v „Stimmen der Zeit“: „Befremdend ist besonders die summarische und ungenaue Behandlung Kärntens.“ Ta jezuit se nadalje po pravici zgraža nad Streitovo opazko o Slovanih v Nemčiji, o katerih omeni Streit sledeče: Die Wenden (Slovani) nicht bemerkenswert. In tam je čez 400.000 Poljakov! V „Linzer Quartalschrift“ piše drugi: Einige Ungenauigkeiten, die nicht in Betracht kommen.

Smatramo se upravičenim, da podamo zadevo javnosti in stavimo obenem še vprašanje:

Kaj hoče storiti naš škofijski konzistorij, da se podatki v imeno-

vanem cerkvenem atlasu popravijo?

Smo skromnega mnenja, da se naše slovensko ljudstvo na Koroškem, ki je svoje katoliško prepričanje dokazalo že neštetokrat, svoje dolžnosti do cerkve jasno zaveda, da pa ima taisto ljudstvo tudi pravico, da zahteva taisto tudi od cerkvenega predstojništva.

Želimo, da bi škofijstvo tudi v tem pokazalo svojo pravičnost!

POLITIČNI PREGLED

Heimwehr se je posvetovala. Koncem julija so se vršila v Inomostu važna posvetovanja vodstva Heimwehra, ki naj bi določila smernice bodoči taktiki. Tako se je med drugimi govorilo tudi o spomladanskih volitvah. Čuti je bilo različna mnenja. V glavnem pa je prevladovalo dvoje naziranj. Eno skupino vodi dr. Steidle, ki priporoča tudi za bodoče sodelovanje z vlado in s posameznimi strankami, ki jih Heimwehr lahko podpira. Drugo skupino tvori radikalno štajersko in dunajsko krilo, ki zahteva prelom s strankami in vlado ter popolnoma samostojen nastop Heimwehra pri prihodnjih volitvah. Voditelja štajerskih Heimwehrovcev dr. Priemer in šef štaba Heimwehra major Rauther poskušata pomiriti te radikalne elemente ter doseči kompromis med njimi in zmernim krilom dr. Steidleja. Ti radikalni elementi so osobito nerazpoloženi proti Bauernwehru in naglašajo, da je v očigled sedanjim razmeram vsaka misel na organiziranje protimarksistične fronte nemogoča. Meščanske stranke so dosedaj Heimwehr samo izrabljale v borbi proti socialistom. Po njihovem mnenju so se stranke same odrekle Heimwehru in bi bilo sedaj za njo pod častjo, da bi se ponujala strankam za sodelovanje. Stranke pa bodo brez pomoči Heimwehra le težko izhajale. Heimwehr pa prav lahko brez strank, s katerimi je nezadovoljno vse avstrijsko ljudstvo. V zadevi povratka izgnanega majorja Pabsta je poročal dr. Steidle, ki je obrazložil pogoje vlade za dovolitev začasnega povratka Pabsta. Ob koncu posvetovanj se je sprejela resolucija, v kateri Heimwehr naproša vlado, naj razjasni zadevo majorja Pabsta in ustavi postopanje proti njemu. Vojaška ureditev organizacije se izvede do skrajnih mej.

Prispevki k dr. Steidlejevim izjavam o „vindišarjih“. Že mesec dni je minulo po teh izjavah in še vedno polnijo koroški nemški listi svoje stolpce s svojimi mnenji o njih. „Heimatschutzzeitung“ prinaša sledeče mnenje nekega Johanna Lamprecht iz Loč: Ich bin, wie bemerkt, selbst Windischer und habe die Rede auch gelesen, habe aber dabei den Eindruck gewonnen, dass die Bedeutung der Angelegenheit weit übertrieben ist. — Ich fühle

aus nicht beleidigt. — Isti list prinaša besede nekega dunajskega člana Heimwehra: ... auch mich nach den gegebenen Aufklärungen durch ein einfacher Heimwehrmann muss stutzig werden, wenn er sieht, dass die Grossdeutsche Partei, die einen prominenten Stammesgenossen (dr. Pabsta) kalt fallen liess, nunmehr ihr Herz für die Slowenen entdeckt hat. Ich glaube, jeder Heimwehrmann macht sich seinen Reim dazu!“

Novice iz naše države. Državni zbor se sestane 15. septembra in se bo bavil v prvi vrsti s carinskimi vprašanji. — Heimwehr vrši svoje priprave za prihodnji volilni boj v jeseni. Lastne stranke ne bo ustanovil, pričakuje pa se, da bo podpiral krščanske socialce proti marksistom. V tej zvezi se pričakuje, da bo vlada preklicala izgon dr. Pabsta. V jeseni se bodo vršile velike heimwehrovske manifestacije. — **Davek na sladkor in pivu** je v veljavi. To povišanje občutijo v tej dobi krize močno revnejši krogi. — Pretekli teden so se vršila pogajanja glede gradnje ceste čez Veliki Zvonar (Grossglocknerstrasse), ki so dovedla do povoljnih uspehov. Z gradnjo se bo začelo v avgustu.

Jugoslovanski ban je govoril o nemški narodni manjšini. V Velikem Bečkereku je imel g. Dunjič, ban podonavske banovine, v kateri bivajo tudi Nemci in Madžari, govor, v katerem je med drugimi tudi rekel: Bil sem vedno naklonjen nemškemu narodu. V državi ne smeta obstojati manjšinsko in večinsko ljudstvo, temveč vsi državljani morajo biti enakopravni.

Pomirjenje med Poljsko in Nemčijo. Nedavno je prišlo do incidentov na nemško-poljski meji, ki so zahtevali več človeških žrtev. Ti so odnošaje med obema državama nenavadno poostriili. Sedaj je preiskala komisija obeh držav vse incidente ter sklenila po preiskavi pogodbo, po kateri mora Nemčija plačati prizadetim za žrtev primerno odškodnino. Poleg tega je bila sklenjena pogodba, po kateri bodo v bodoče preprečeni podobni incidenti. V nemških in v poljskih krogih se upa, da se bo sedaj obmejno življenje pomirilo v korist obeh držav.

Uspeh agrarne konference male antante v Sinaji. Avstrijski listi poročajo s konference, da se snuje med Jugoslavijo in Rumunsko carinska unija. Iz dosedaj samostojnega carinskega ozemlja jugoslovanskega in rumunskega bi nastalo eno samo carinsko ozemlje, ki bi obsegalo dve politično ločeni državi. Medsebojna carina bi bila odpravljena. To misel nameravajo izvesti v dveh stopnjah in sicer bi sledila provizorični pogodbi širša pogodba. S tem odpadejo pogajanja glede trgovinske pogodbe. Carinska unija med Jugoslavijo in Romunijo pa naj bi bila zopet stopnja k ustanovitvi gospodarske male antante.

ko se je za pridigo pripravjal. Besedo pa je hotel imeti: „Bič in korobač! Pulver und Blei! Palice in šibe za žloto mlado in stare grešnike! Tako je všeč Bogu! Na križ so Ga pribili in sam Oče v nebesih Mu ni prizanesel, pa boš svojim ovcam, ti, gospod Tomaž? Oče v nebesih lastnemu sinu ni! Tepel jih boš, gospod Tomaž!“

Ura je bila pol noči. Tedaj je gospod Tomaž vstal znad svojega posla in šel, da bi spal.

***

Gospod Tomaž je imel čudne sanje. Pa ni vedel, da so sanje. Prav tako mu je bilo, kakor da je res. Da je jutro in da je v cerkvi. Cerkev je polna ljudi. Le to je čudno, da so farani kakor sicer farani, le on sam ni kakor sicer. Noben pravi fajmošter ni, še cerkovnik ne. Za oltar se je skrili. Ne ve, kako. Že mora biti tako, da stoji za oltarjem in se sramuje. Kaj se ne bi sramoval? Pulver und Blei! Na prižnici stoji nekdo drugi in pridiguje. O moj Bog, le odkod besedo jemlje, tako strašno žalostno in tožečo! O moj Bog! Saj bi dejal, če bi izza oltarja pogledati smel, da je sam Jezus, sam križani Bog na pridiznico stopil in uči. Kako uči? S šibo in palico? Kaj še? S prošnjo, z dobroto, s sladko vabečo pesmijo. „Lovrič,“ kliče. „Zahvalim te! Ko sem trpel, ko sem v zasmejanju množic umiral, tvoj glas sem čul, ko si mi pel. Lej, potofažil si. Jermol! Ne krij se! Saj nisi pilakar (skopuh). Vse vem, da za vsak

Težka denarna kriza v Rusiji. V sovjetski Rusiji je prišlo do težke denarne krize, ki preti upropastiti ves boljševiški denarni sistem in uničiti sovjetski denar (červonec). Med podeželskim ljudstvom je že pred nekaj meseci pričel pokret, da se nič ne proda več za papirnati denar ter je bilo izdano geslo: blago za blago ali blago za srebrni denar. Tako je iz prometa izginil ves srebrni denar in tudi že večina malega drobiža. Pokret se je sedaj razširil tudi že v mestih. Tudi delavci se skušajo za vsako ceno otresti prihrankov v papirnatem denarju in jih zamenjujejo za blago. Občinstvo oblega trgovine in kupuje potrebne in nepotrebne stvari, samo da se iznebi papirja. Oblasti so pričele s protiakcijo in kaznujejo najostreje vsakogar, ki noče prodajati za papirnat denar in vsakogar, ki hrani srebrni ali drugi kovinski denar. Vse računa, da prihaja zopet čas popolne propasti papirnatega denarja in da bo v bodoče možno kupovati živila samo za blago. Vlada je začela izdajati izkaznice na do sedaj še prosto blago, odnosno predmete, kar pa le malo zaleže. Izvedba podružabljenja poljedelstva odnosno posestev in izvajanje petletnega industrijskega plana, glasom katerega se naj Rusija tudi v tem osvobodi od inozemstva, stane vlado ogromno denarja. Vlada si pomaga s tem, da izdaja nove bankovce, ki pa ostanejo nekriti z zlatom. Odtod pojav inflacije ruske valute.

Amerika in sovjetska Rusija. V trgovskih odnošajih med Zedinjenimi državami in Rusijo je izbruhnila težka kriza. Ameriške oblasti so prepovedale vsako iztovorjenje blaga z ruskimi parnikov. Ta ukrep utemeljuje Amerika s tem, da namerava sovjetska Rusija s cenim blagom uničiti ameriško industrijo. Blago pa je cenejše, ker so zaposleni pri delu prisilni delavci, ki ne dobijo nobene plače. Obstojna nevarnost, da se odnošaji med Ameriko in Rusijo popolnoma ne prekinejo.

Na Kitajskem zopet komunistični nemiri. Kitajska ne more priti do miru. Tam je prišlo do pravcate revolucije, povzročene po sovjetih. Komunistična armada, podprta po sovjetih, prodira proti srcu dežele. Med rednimi vladnimi četami vlada velika potrtoš, garnizije odpovedujejo pokorščino, zapuščajo mesta in ropajo po deželi. Ogrožene so evropske kolonije, napadena inozemska zastopstva in konzulati. Večina Evropejcev se je rešila na angleške, ameriške in japonske ladje. Več Evropejcev pa je ujetih po komunističnih vojaki. Komunistične čete so zavzele že več mest in se bližajo osrčju. — Kot izgleda, imajo sovjeti na vzhodu več uspeha v svojih temnih namenih kot v Evropi.

Drobne politične vesti. Nemčija se pripravlja na nove volitve v jeseni. Vse stranke so že v živahnem delu. Volilni boj bo po sedanjih izgledih zelo oster. Splošno prevladuje mnenje, da se tudi po volitvah sestav držav-

moj petek beraču po grošu vržeš. Kramarica osirota! Čenča! Naj bo! Saj me ne boli. Besedo dobro in zgovorno imaš z otroci, da tolikrat pozabijo ob njej, da jim urezati nimaš...“ Poslušaj, gospod Tomaž za oltarjem, poslušaj, strmi. Glas se je prevrgel pridigarju, jezno je slišati: „Le skrij se! Le potuhni se za oltar, nevredni moj črednik! Seveda! Kasarna, kaj ne, je cerkev moja, in katekizem moj šibe in palice, in moj blagoslov kletev in Pulver und Blei? Spred mene? Tomaž!“ To je slišal v sanjah gospod Tomaž. Potem se je zbudil. Znoj ga je polijal in po vsem telesu ga je stresalo. Skozi okno se je svetlil prvi dan. Omočen in tih je vstal župnik in se umil...

V svojih težkih škornjih in trpek je stal pred božjo martro. Visela je visoko in jo je snel. Ko jo je držal v rokah, jo je pritisnil na prsi in na usta in prosil:

„Vsaj za danes me razsvetli. Naj vsaj danes tako govorim, da Ti bo všeč. In če ne bom mogel, Gospod, saj imaš čudež! Pri prvi besedi, ki te bo bolela, mi besedo zapri, po ustih udari, po gobcu tolminskem užgi!“

Zopet je obesil razpelo. Moral je v cerkev. Molil je dolgo. Potem je odkrival svete rane. Trikrat je pel: „Glejte, les križa, na katerem je visel Zveličar sveta!“

Pevci in Lovrič med njimi so odpovedovali: „Pridite, molimo ga!“

PODLISTEK

Ivan Pregelj:

„Glejte, človek!“

(Odlomek. Izbrani spisi, I. zv.)

Tomaž Rutar... Kdo je bil in kaj? Fajmošter pri sv. Luciji na Mostu je bil, Ciginjec po rodu, duša tolminska. Duša tolminska pa je prav isto, kar je zemlja tolminska. Čudna zemlja. Oprta je v planinski sneg, odprta v goriški jug. Da se v obraz potiš in ti hrbtnico stresa mrz. Vsaj v tisti prvi tolminski pomladi okoli zgodnje velike noči v tednu po sv. Jožefu. Kakor zemlja, taka duša. Srce je gorko in čuti, beseda pa je bridka kakor kis na stepeni soldaški život, ki so ga pognali skozi petdeset šib. In Tomaž Rutar je bil taka človeška duša. Kakor da je sam šel skozi petdeset šib in kis, in ne njegov ded. Kakor da svoje žive dni ni imel matere, da bi ga v božajočo besedo lepo povedati učila. Celo tak je bil, kakor da ni pravi božji duhovnik, nego robač voznič ali lavdonski grenadir: Pulver und Blei! Tomaž Rutar, mostarski fajmošter... Ali zdaj veste, kdo pa kaj? Tomaž Rutar, en sam, ali je res tako, Pulver und Blei.

***

Tako je bilo s sovražnostjo gospoda Tomaža v resnici in še v veliki četrtek zvečer,

nega zbora ne bo mnogo spremenil. Demokratska in nemška ljudska stranka sta ustanovili novo stranko „deutsche Staatspartei“. — Tudi v Franciji je bila zbornica poslancev predčasno razpuščena. Vladi dela velike preglavice protestni štrajk 100.000 delavcev v severni Franciji. — Italija je še vedno pod utisom strašanske katastrofe. Neoficielni krogi cenijo število človeških žrtev celo na 15.000. — Mala antanta se trenutno bavi z vprašanjem agrarnega bloka podonavskih držav. Samo Rumunija, Jugoslavija in Ogrska lahko letno izvažajo 15 milijonov met. stotov žita v inozemstvo. Cela srednja Evropa že danes računa s posledicami tega agrarnega bloka, ki bi dovedel v agrarnih delih industrijskih držav še do večje krize. — Anglija se ima boriti z velikimi težkočami. Nemir v Indiji narašča stalno, Gandhi je nepopustljiv in tem nemirrom se je pridružil še nemir v Egiptu, kjer zahtevajo nacionalisti odstop kralja Fuada, ki stoji popolnoma pod angleškim vplivom. — Kronanje kralja Carola v Rumuniji se vrši dne 21. decembra. Pred kronanjem se bo sestal koncentracijski kabinet, ki bo razčistil politični položaj v državi. — 1. avgust, katerega praznujejo komunisti kot svoj praznik, je potekel čisto mirno. Vršila so se zborovanja v evropskih glavnih mestih; dokaj komunističnih agitatorjev je bilo aretiranih in spopadi po policiji preprečeni. — Kočevje, nemški otok v Jugoslaviji, je praznoval pretekli teden svojo šeststoletnico. Praznovanja so se poleg Nemcev iz Jugoslavije, Avstrije in Nemčije udeležili tudi jugoslovanski krogi, tako ban dravske banovine i. dr. Zastopane so bile tudi manjšine. Slovensko manjšino na Koroškem je zastopal poslanec Starc.

DOMAČE NOVICE

Zdravkotu v spomin.

(Konec.)

Profesor zgodovine je razlagal med drugim ustoličenje koroških vojvod na gosposvetškem polju in utemeljeval ta germanski običaj. Prihodnje uro: „Zwitter, kommen Sie heraus!“ Vprašanje: „Erzählen Sie mir etwas über die Herzogseinsetzung in Kärnten!“ Zdravko privede. Nato vpraša profesor: „War das ein germanischer oder slawischer Brauch?“ Zdravko: „Ein slawischer!“ Profesor: „Zwitter, Ihnen ist nichts beizubringen, setzen!“

Profesor nemščine nam je dal domačo nalogo in sicer tri teme, med drugimi tudi:

„Wir haben lang genug geliebt und wollen endlich hassen.“

To temo je volil tudi Zdravko in je sijajno razvij in obdelal ter prišel do končne misli:

„Ihr habet lang genug gehasst, und lernet endlich lieben.“

Profesor pregleda nalogo in jo zopet prinese. Zdravkotova naloga je bila nezadostna z opazko: Zwitter, Sie werden uns nichts vorschreiben; übrigens hasse ich diesen slowenischen stil schon von Görz. Gospod je bil namreč prišel po razpadu z goriške gimnazije.

Pri teh razmerah se je moral Zdravko meseca svečana 1922 vrniti v Kranj, kjer je še istega leta položil zrelostni izpit.

Na Dunaju je rajni nadaljeval svoje študije in bil med ustanovitelji kluba slovenskih koroških akademikov, večkratni predsednik in tajnik, dokler ni v jeseni 1929 svojih študij dovršil.

Zdravko je bil človek vseh petnajst let, odkar sem ga poznal. Pri delu resen, po idejah globok, v besedi prijeten in v družbi lušten. Z izredno intenzivnostjo se je pripravljaval za delo na Koroškem; ne samo študij in brskanje po knjigi, marveč realno življenje in spoznavanje duševnosti mase. Dostikrat si ga lahko dobil v družbi preprostih delavcev, kjer je skušal doumeti njihovo notranjost in njihove duševne potrebe. Zakaj smo ga na shodih in zborovanjih radi poslušali, zakaj so ga naša društva od Brda do Pliberka vabila v svojo sredo? Samo zato, ker nam je vsem govoril iz srca in to je mogel le, ker je naša srca poznal. Ni bil on voditelj, ker tega tudi biti ni hotel, ampak služabnik nas, koroških Slovencev in vseh, ki so ga poznali in njegovo besedo po-

trebovali. S tem, da je služil, je vodil tudi mnogo onih, ki niso vedeli, da jih vodi.

Ta njegova lastnost naj bo za nas vse pomenjanja vredna. Njemu pa naj bo življenje po smrti rožnato, kakor je bilo pred smrtjo trnjevo!

Sošolec.

Mesto venca na grob pokojnemu dr. Zdravkotu Zwitter je daroval generalni konzul kraljevine Jugoslavije dr. Mirošević-Sorgo šentjakovski sirotišnici znesek 30 S, za kar se mu vodstvo na tem mestu iskreno zahvaljuje.

Zdravko se je najbolj počutil v družbi domačih fantov in mladih študentov. Sam skromen in nesebičen se je znal uživati v njihovo družbo kot težko kateri. In znal jim je govoriti lepe in bogate besede, včasih seveda tudi prešerne in razposajene. Stremel je za tem, da bi postal končno samostojen z lastno plačo. Toda samo tri mesece je je bil deležen in še to je razdal med svoje študente-tovariše. Na smrtni postelji pa je poklical k sebi ljubljene očeta in mu rahlo dejal: Sedaj šele vem, da bom res samostojen. In ob njegovem grobu je dala zlata duša nasvet, da se bomo najbolj oddolžili spominu našega Zdravkova, če osnujemo „Zdravkotov sklad“, katerega dobroti naj bi bili deležni naši najrevnejši in najprirednejši študenti. Nasvet je našel odmeva. Danes priobčujemo seznam prvih darovalcev v „Zdravkotov sklad“: Preč. gg. poslanec Starc 10 S, kanonik msgr. Podgorc 10, dr. Sadolšek 5, Vavti 10, Bayer 10, Poljanec 10, dr. Zeichen 5, Vuk 5, Majritsch 10, Kuchling 5, Katnik iz Gorij 10, Dobernik 10, Schenk 10, Sekol 10, Kaleja 5, Petrič 2, prof. dr. Tischler 10, nadučitelj Aichholzer 10, Andrecs St. 5, Andr. Robin 5, šentjakovski pevci 7, dr. Jug 5, Tine Blüml 5, Grafeiauer 5, Fr. Schnabl 5, Al. Schaubach 10, Černic Arnold 5, Mat. Seher 5, Janko in Gusti Schaller 5, Pavle Kernjak 2, Lorenc Kramar 3, Rud. Gröblacher 2, Vinko Gröblacher 10, J. Trunk 1, Janko Ogriz 2, Štefan in Rajko Erlach 2, Miha Gabriel 2, Martič 50 g, Bl. Pöck 50 g. Upravitelji sklada — bogoslovci — izrekajo tem potom darovalcem iskreno zahvalo. Kdor želi še počastiti spomin pokojnega, naj stori enako! Na razpologo so mu položnice našega lista.

Resnica pri Borovljah. (Nesreča po eksploziji kuhalnega kotla.) Ženi tovarniškega zidarja Vajsiča v Resnici se je pripetila pri kuhanju v kotlu velika nesreča. Vsled premočne pare je kotel eksplodiral in vrelo masa se je vsula na ubogo ženo in jo popolnoma ožgala. Prepeljali so jo v deželno bolnišnico. A tudi zdravniki revici niso mogli več pomagati. Podlegla je svojim ranam in umrla v nedeljo 27. julija.

Reberca. (Tovorni avto se je prevrnil v Belo.) V petek dne 25. julija se je prevrnil z lesom natovorjeni avto reberške celuloidne tovarne v Belo. Več ur je bilo treba, da so rešili voz in tovor. Osebe, ki so sedele na vozu, niso trpele škode. Cesta ob Beli je nenavadno vjuga in zato nevarna.

Bistrica v Rožu. (Požar.) V noči od nedelje na ponedeljek je izbruhnil požar v gospodarskem poslojpu trgovca Dominika Kraigherja, ki je uničil poleg tega še trgovske lokale in stanovanja za tuje. Bistriška požarna bramba je bila prva na mestu požara in prizadevanju te ter bramb iz Št. Janža, Sveč in Podsinje vasi se je končno posrečilo, da so ogenj ugasile. Ostale došle brambe so mogle samo še delno pomagati. Škoda se ceni na 15.000 šil. in je delno krita z zavarovalnino. Hlapcu je pogorelo vse njegovo imetje, vredno 2000 šil., ki seveda ni krito.

Blače pri Zili. (Smrt.) V torek dne 20. julija smo pokopali Nika Limpla, nadrevidenta državnih železnic v pokoju. Pokojni je bil male kajže sin. Služil je vojakom, prišel po dokončani vojaški službi k železnici, bil postajenačelnik v Podnartu na Gorenjskem in v Št. Pavlu v Labudski dolini. Žena mu je bila poštena in verna Gorenjka. Osem otrok je vzgojil in vsi so pri kruhu. Rajni je bil brat umrlega prošta Limpla, ki je bil dika koroški slovenski duhovščini. Drugi njegov brat je trgovec v Celovcu. Mala revna bajtica, v kateri je bila doma pridnost in varčnost, pobožnost in treznost, je dala take sinove! Rajni je bil vse svoje življenje udan Bogu in narodu. Ni je zamudil sv. maše v nedeljah celih sedem desetletij! Na stara leta

je začel bolehati na vodenici, se podvrget operaciji v celovškem sanatoriju, a ni mu bilo več rešitve. Brez smrtnega boja je umrl, ko je veliki nedeljski zvon zapel svoj večerni „Ave Marija“. Pokopal ga je domači župnik in njegov prijatelj Majerhofer ob asistenci sosednjih župnikov č. dr. Lučovnika in Mošica. Blagega Limplevega očeta bodo Blačani še dolgo pogrešali. Saj jim je vodil vso elektriko. Naj počiva v miru!

Bistrica v Rožu. (Razno.) Pretekli teden smo imeli pri nas vihar in neurje kot ga še ne pomnijo naši ljudje. Kar je pustila suša, je uničil tudi vihar. Skoro vse sadje, posebno jabolka, so čisto prazna; tudi koruze ne bo sile, ker je skoroda vsa polomljena. Pri Križih na Bistrici je prelomil naravnost v deblu veter veliko starodavno lipo. To je pač usoda kmetova: Trudi se leto dni in pride neurje in v par urah mu uniči ves trud. Kaj, če bi naše kmetiško ljudstvo ne imelo tako trdnih živcev in zaupanja!? Upamo, da se bo našlo iz naklonjene svote najpotrebnejšim in najbolj prizadetim nekaj podpore. — V Ribnici ob jezeru je umrla nenadoma komaj dvajsetletna Marija Andrejčič, hči tukajšnje delavske družine. Na Mačah pa je umrl po dolgotrajni bolezni mlad gospodar Ivan Šavnik, pd. Stane. Obema je v slovo zapel domači pevski zbor zadnje svojo pesem. Naj počivata v miru! Ostalim pa naše sožalje!

Letošnji tujski promet na Koroškem. Predsezija je sicer obetala, da pride v glavni seziji mnogo tujcev v deželo, vendar so te želje ostale povečini neizpolnjene. Dobro so letos obiskana samo manjša in manj znana jezera kot Belo, Osojsko, Baško in Klopinsko jezero. Splošno se kaže, da prevladujejo letos tujci iz srednjih meščanskih slojev. Precejšnjo je namreč povpraševanje po letoviščih z nizkimi ali srednjimi cenami. Tudi višinska letovišča so v splošnem dobro obiskana. Z ozirom na dejstvo, da je letošnji tujski promet v sosednjih deželah kot na Solnograškem in na Tirolskem znatno nazadoval, je Koroška z uspehom zadovoljna. Od letoviščarjev je največ rajhovcev in Ogrov; v manjšem številu se nahajajo Angleži in Amerikanci. Veliko je letos tudi takozvanih enodnevnih gostov, ki rajžajo skozi glasovalno ozemlje.

Ljubljana. (Novi ljubljanski škof.) Dne 29. julija je odposlala beograjska apostolska nunciatura nadškofu prevz. dr. A. B. Jegliču papeževo bulo, s katero se imenuje za naslovnepega nadškofa in se uvažuje njegova demisijska kot ljubljanski ordinarij. Prav tako je poslala bulo novemu dosedanemu pomožnemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu, v kateri je imenovan za ljubljanskega škofa.

Slovenski avtomobilisti na Koroškem. V nedeljo in ponedeljek koncem meseca julija sta priredili mariborska in ljubljanska sekcija avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije izlet na Koroško. Izleta se je udeležilo 30 avtomobilov. Peljali so se preko Dravograda in Celovca k Vrbskemu jezeru. V Porečah so jih pozdravili zastopniki celovškega jugoslovanskega konzulata. V nedeljo so se odpeljali v Beljak in odtod so se Ljubljančani peljali preko Podkorena domov, dočim so se mariborski izletniki vrnili preko Roža, Žitare vasi, Velikovca in Labuda nazaj v Maribor. Izlet je potekel brez najmanjše nezgode.

DRUŠTVENI VESTNIK

Naša vera.

V našem Vestniku smo doslej obravnavali predvsem senčne strani sodobnega kmetiškega življenja. Toliko se je pisalo že o propadanju naše kmetiške samozavesti, očitali smo si, da nas je sram, da smo kmetiškega rodu; govorilo se je o ginevanju naše domače kulture, da nam ne prija več naš stari svet v svoji navadi in šegi; pravilo se je o današnjem času, da sedaj n'či frajda več na svjite. Bile so to res same senčne strani in zato je marsikateri izmed vas gotovo že majal z glavo, češ, tako daleč pa vendar le nismo še propadli. Morda je gledal pisec nekoliko prečrno naše kmetiško življenje v sedanji dobi, ali pa je hotel še bolj vzbuditi v nas vseh misel, da bi našli zopet pot nazaj k kmetiški samozavesti, pot nazaj k zdravemu podeželskemu življenju, pot nazaj k solncu in zdravju. Morda je hotel našo rano izprati in izčistiti, četudi je bolelo. Sedaj pač ostane naša

naloga, da skušamo celiti in zdraviti v našem življenju in torej tudi v našem Vestniku.

Društveni odborniki se bodo nemara spominjali misli zadnjega zvezinega občnega zborna v Celovcu. Naša društva so namreč tedaj sprejela skupno s svojo zvezo v svoj program tudi misel katoliškega preporoda, katoliške akcije. V svoji veri hočemo črpati večji del svoje samozavesti in kmetiškega ponosa. Pogled na versko naše življenje je upojoen in navdušujoč. Naše cerkvene prireditve, romanja, procesije, duhovne vaje so nam najlepši dokaz zdravja v nas samih. Da si videl uspeh evharističnega shoda v Št. Jakobu, da si opazoval življenje in zanimanje Zilanov o priliki romanja k Mariji Devici v Grabnu, da si uvidel, kako globoko orjejo duhovne vaje v naših domovih in kako je zanje zanimanje tudi med našo mladino, potem boš zaslutil nenavadno veliko moč naše vere v Najvišjega. Šentjanska dekleta in šentjanski fantje izdajajo svoja stanovska lista in njihovi prispevki bi često delali čast marsikateremu izobražencu. Naša dekleta so že opetovano pokazala v svojih dnevih zanimanje za globlji verskoprosvetni pokret dekliških vrst. Kot zrno, ki je padlo v rodovitno zemljo in začenja kaliti, živi med nami misel dekliške in fantovske zveze, ki bi živeli lastno življenje v delu, govorjeni in tiskani besedi.

Močni smo še in že v svoji veri. Mladina začenja počasi zopet živeti zdravo svoje življenje, v nas vseh raste pogum in navdušenje za nadaljne delo, utrjuje se naša vera v uspeh našega truda.

Pa tudi pogled na naše vsakdanje življenje še ni docela brezupen. Tudi tu ni doma samo tožba in senca marveč še dovolj tihega zadovoljstva in solca! Naši očetje še živijo z vso ljubeznijo v svojih družinah, varujejo v njih vero v pravičnost in poštenje, darujejo zanj sebe in svojo moč. Še le oklepajo naši gospodarji z vso silo svoje duše te naše in božje zemlje, ki nam je naša krušna mati. Še jo obdelujejo z ljubeznijo in ne s kletvijo, obdelujejo jo z žulji svojih delavnih rok in s potom svojega obraza. Velika je njihova skrb, da bodi posestvo dobro urejeno in nezadolženo. Naši očetje so še polni ljubezni do te božje narave: njihovo oko še poljubuje zlato žitno klasje, njihova skrbna roka še ozdravlja dreve na vrtu in v gozdu in skrbljivo poklada pridnemu domačemu živinčetu. Vsa ta njihova ljubezen je najlepši del naše kmetiške samozavesti, četudi ostane skrita tujčevemu očesu. Naša dekleta še znajo častiti srp in grablje, domači vrt in domače ognjišče! In dovolj imamo tudi fantov, ki jo v zdravem ponosu mahajo s koso na rami na košnji ali upognjeni uravnavaajo plug v brazdi. Najzvestejše pa so ostale svoji domači veri in domačemu delu naše matere. Saj še vedno rade napravijo križ čez veliki hleb pravega našega kruha in po otrokovem čelu, kadar odhaja malček spat. In pri njih je v časti celo še noša njihovih mater.

Vsaj nekoliko še častimo izročilo naših pradedov; naše navade in šege nam sicer ne veljajo več kot postave in paragrafi, a vsaj še nekaj. V naših društvih pa je nakopičenega zlatega idealizma za tako delo, da ga bo dovolj za vse!

Dani so torej prvi pogoji za nadaljne naše delo. Iz teh hočemo sedaj ustvarjati naprej, ustvarjati v župnijah, v naših društvih in v naših osebnih razgovorih.

To bodi naša misel tudi ob zaključku dosedanjega društvenega dela.

GOSPODARSKI VESTNIK

Letni obračun poselskega zavarovanja.

Tekom meseca julija je izšlo pisano poročilo o stanju in delovanju bolniške blagajne ter poselske zavarovalnice v preteklem letu, ki nam pove marsikaj novega o razvoju socialnega zavarovanja naših poslov. Do konca leta 1928 je bilo bolniško zavarovanje poslov urejeno po zakonih, ki so poleg zavarovalnega smotra uvaževali tudi posebni položaj kmetij-

skega prebivalstva. Posli v teku prvih šestih tednov svoje bolezn niso dobili bolniške podpore, ker jim je v tem slučaju posestnik postregel s prehrano in s stanovanjem. Poleg tega so bile tudi druge dajatve primeroma zmanjšane, ki pa so tudi v največ slučajih zadostile svojemu namenu. Zato pa so bili prispevki zelo nizki in posestnik ni imel razloga, konstatirati, da radi socialnih bremen ne more več gospodariti.

Popolnoma drugačna slika pa je nastala po postavi z leta 1928, ki je stopila s 1. januarjem 1929 v veljavo. Pozdravljati je idejo, da se je uvedlo zavarovanje vseh poslov zoper nezgodo in da dobivajo stari, dela nezmožni blapci, deklet in dninarji starobno podporo. Popolnoma drugačna pa je slika pri bolniškem zavarovanju. Medtem, ko je blagajna izhajala leta 1928 z 990.000 S, od katerih je odpadlo samo na socialno dajatev 767.000 S, je za leto 1929 predpisala samo na prispevkih 17 in pol milijard (1.770.000 S). Od teh je izplačala za socialne dajatve skupno 11 in pol milijard (1.160.000 S). Dohodkov je imela v letu 1928 910.000 S, v letu 1929 pa še enkrat toliko, namreč 1.835.000 S. Da je že to za naše poljedelstvo precejšen udarec, je umevno, posebno, ko posli svoj del prispevkov navadno ne vrnejo posestniku ali pa zahtevajo tem višjo plačo. Poleg prispevkov k bolniškemu zavarovanju pa se vplačujejo tudi prispevki k nezgodnemu zavarovanju, ki so dosegli v letu 1929 skoro 300.000 S in za starostne podpore, za katere se je predpisalo tudi okrog 300.000 S. Ako se vračunajo ostali mali fondji, je socialno zavarovanje stalo koroško poljedelstvo in gozdarstvo 24 in pol milijarde kron (2.450.000 S). To je vsota, katero današnje gospodarsko stanje naših kmetov ne more nadalje prenašati, kajti to pomeni za vsakega posla povprečni letni izdatek od 87 S. Tudi letni obračuni povejo to s številkami, kajti več kot ena četrtnina predpisanih prispevkov je neplačanih, kljub temu, da blagajna pošilja opomine in tudi s prisilnim iztirjavanjem ne zaostaja.

Na občnem zboru bolniške blagajne, ki se je vršil dne 13. julija v Celovcu in katerega so se udeležili zastopniki posestnikov in poslov, se je povdarjalo, da poljedelstvo uvidi potrebnost socialnega zavarovanja, toda to mora biti urejeno tako, kakor si ga poljedelstvo prebivalstvo želi in kakoršno odgovarja razmeram na deželi. Marsikatero določbo se dajo spremeniti potom deželnega kulturnega sveta in deželne vlade, kar bi brez posebnega rizika bolniške blagajne olajšalo razmere v poljedelstvu. Zakon sam je umerjen po razmerah, ki vladajo med veleposestniki, pri katerih je podjetje samo že industrijsko urejeno. Ona se torej ne ozira na posebne razmere v poljedelstvu in radi tega tudi ne more biti odgovarjajoča svojemu namenu.

Lovska razstava v okvirju ljubljanskega velesejma v dnevih od 31. do 15. septembra. Jugoslavija je skoro nad polovico pokrita z gozdovi, v katerih je še mnogo divjadi, ki je v drugih državah že izginila. Zato je lovstvo visoko razvito. Da se seznanimo domače in tuje lovce z gospodarskim pomenom lovstva in da se prikaže razne redkosti divjadi ter vzpodbuja k novi gojitvi, so sklenili lovci iz Slovenije, da prirede veliko lovsko razstavo. Poleg lovskega gospodarstva bo prikazana tudi zgodovina lovstva, gojenje in krmljenje kakor tudi lovske trofeje in vsa industrija, ki je v zvezi z lovstvom. Važen del te razstave bodo tvorili lovski predmeti in trofeje, ki so bile razstavljene na mednarodni lovski razstavi v Leipzigu. Zato opozarjamo na to razstavo vse lovce in prijatelje lova.

Velikovški trg. Dne 30. julija so bile cene na velikovškem trgu sledeče: Konji 500—1000 S, biki (živa vaga) 1,30, klavni voli 1,40—1,60, vprežni voli 1,30—1,40, klavne krave 0,80 do 1,10, molžne krave 1,20—1,40, teleta 2—2,20, plemenske svinje 2,40—2,60, plemenski prašiči 2,90—3,20, ovce 0,90—1,10, jajca za komad 0,14 do 0,15, sirovo maslo 4,40—5,60 stare kokoši 3—3,50, mlade kokoši 2,50—3! pšenica 0,28, rž 0,20, ječmen 0,22, kumare 0,30, ajda 0,26—0,27, novi krompir 0,12.

Dunajska borza dne 31. julija. Za sto dolarjev 703,75 S, marka 168,39, za sto lir 37,14 S, sto dinarjev 12,43, sto švicarskih frankov 137,25.

RAZNE VESTI

Razne vesti. Zemlja se trese. Časopisi javljajo vesti o novih potresih. Tako je bil rahel potresni sunk v južni Bolgariji, pozneje smo čutili potres na Koroškem. Silen potres je bil v južni Rusiji in tam poškodoval dvoje mest. V južni Ameriki so začeli bruhati ognjeniki. V Italiji se vzbujajo Vežuv. — Kralj-doktor. Pariška univerza Sorbonna je podelila belgijskemu kralju naslov „častnega doktorja“. Baj je kralj prav dober računar. Diplomsko dobi v jeseni. — Zašito srce. Nedavno so v deželni bolnici v Gradcu izvršili redko operacijo na srcu. Neki človek si je oponal kroglo srce. Zdravniki so mu jo odstranili, prestreljeno srce zašili in zgubljeno kri nadomestili s tem, da so jo iz nekega zdravega človekoljuba pretočili. Operacija se je posrečila. Bolniku gre razmeroma dobro. — Ura iz cvetk. V mestu Langenau v Šleziji so prišli na duhovito misel, kako bi v mesto, že itak znano letovišče, privabili nove tujce. Dali so napraviti uro iz samih živih cvetk. Kaže prav pošteno. To je že četrta cve-toča ura na svetu. — Vse se modernizira. V mohamedanskih deželah je že stoletja navada, da mohamedanski duhovnik z vrha mošeje dvakrat na dan kliče vernike k molitvi z besedami: Alah il Alah. In Mohamed je njegov prerok. Sedanji vsemogočni gospodar Turčije Kemal paša pa bo pustil postaviti velike radijske zvočnike in nekje v osrčju Turčije pa veliko oddajno postajo, kjer bo za vse turške mošeje klical en sam klicar in vabil Mohamedove častilce v njihove cerkve. Paša je pristaša modernizma in štedljivosti. — Električna na grobovih. Na nekem pokopališču v Trstu nameravajo upeljati elektriko. Na grobovih odslej ne bo več gorela sveča; napredek zahteva, da se tudi grobovi modernizirajo. Električna luč pa ima to prednost, da je veter ne ugasi. Ob vseh svetih bo že velik del pokopališča električno razsvetljen. Je tudi moderno.

Slovenci, pomnite, da smo mi že nad 1300 let na Koroškem!

Listnica uredništva.

J. S. v Št. Jakobu. V Vašem dopisu odgovarjate zlobnemu dopisniku K. D., ki je hotel vreči kamen na zadnjo pot našega blagega pokojnega Zdravkota. Bodite uverjeni, da z Vami vred vsaka poštena duša najodločneje obsoja tako podlost, ki hoče podtakniti besedam č. g. Poljanca „na eni strani smo mi, na drugi — pa satan“ očitek našim nezavednim rojakom. Slučajno nam je dopisnik K. D. znan in zato pove-mo Vam in vsem v zadoščenje: Dejstvo, da se hoče našim nezavednim rojakom podtikati podlost v dopisih kot je ta dopis K. D., ki ima za avtorja Nemca, se bo kruto maščevalo, četudi bi iskali opravičila svojemu počenjanju v izjavah dr. Steidleja, voditelja Heimwehra. Da je č. g. Poljanec govoril o dvojnem načelu, o načelu, ki vodi k Bogu in o načelu, ki vodi k satanu, lahko izpriča vsak udeleženeec. Menimo, da bode tudi Vi smatrali pod svojo častjo, da odgovarjamo zlobnemu podtikavanju. — **M. A. v Št. V.** V Vašem pismu vprašujete, li odgovarja resnici, da bodo gospodarskih podpor iz plebiscitnih 3 mil. deležni v prvi vrsti rajhovski Nemci na Koroškem, in li bo res voditeljem naših ljudskih šol poverjena delitev denarja, ki je namenjen prosveti. Nadejamo se, da Vaša trditev ne odgovarja resnici, ker bi dovedla taista do upravičenih nemirov, ki bi bili pravi izraz današnjemu razpoloženju vsega ljudstva. O zadevi z „Ostbahn“ pa danes raje ne govorimo. — **A. S. v Ločah.** Radi Vaše „čedrice“ ni treba imeti skrbi, ker je dobro shranjena in Vas čaka v pisarni.

Inserirajte v Koroškem Slovencu!